

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Egy évre 10 — kr.
Félévre 5 — „
Negyedévre 3 — „
Egy hónapra 1 — „
Egyed. szám ára 4 kr.

Felelős szerkesztő: KOHÁNYI GYULA.
Kiadók: HOFFMANN és KRONOVITZ.

Hirdetési díj:

1. sorozatú kis hirdetés 5 kr. Nagyobb hirdetés 10-15 kr. Hosszabb hirdetés 20-30 kr. Hosszabb hirdetés 30-40 kr. Hosszabb hirdetés 40-50 kr. Hosszabb hirdetés 50-60 kr. Hosszabb hirdetés 60-70 kr. Hosszabb hirdetés 70-80 kr. Hosszabb hirdetés 80-90 kr. Hosszabb hirdetés 90-100 kr. Hosszabb hirdetés 100-110 kr. Hosszabb hirdetés 110-120 kr. Hosszabb hirdetés 120-130 kr. Hosszabb hirdetés 130-140 kr. Hosszabb hirdetés 140-150 kr. Hosszabb hirdetés 150-160 kr. Hosszabb hirdetés 160-170 kr. Hosszabb hirdetés 170-180 kr. Hosszabb hirdetés 180-190 kr. Hosszabb hirdetés 190-200 kr. Hosszabb hirdetés 200-210 kr. Hosszabb hirdetés 210-220 kr. Hosszabb hirdetés 220-230 kr. Hosszabb hirdetés 230-240 kr. Hosszabb hirdetés 240-250 kr. Hosszabb hirdetés 250-260 kr. Hosszabb hirdetés 260-270 kr. Hosszabb hirdetés 270-280 kr. Hosszabb hirdetés 280-290 kr. Hosszabb hirdetés 290-300 kr. Hosszabb hirdetés 300-310 kr. Hosszabb hirdetés 310-320 kr. Hosszabb hirdetés 320-330 kr. Hosszabb hirdetés 330-340 kr. Hosszabb hirdetés 340-350 kr. Hosszabb hirdetés 350-360 kr. Hosszabb hirdetés 360-370 kr. Hosszabb hirdetés 370-380 kr. Hosszabb hirdetés 380-390 kr. Hosszabb hirdetés 390-400 kr. Hosszabb hirdetés 400-410 kr. Hosszabb hirdetés 410-420 kr. Hosszabb hirdetés 420-430 kr. Hosszabb hirdetés 430-440 kr. Hosszabb hirdetés 440-450 kr. Hosszabb hirdetés 450-460 kr. Hosszabb hirdetés 460-470 kr. Hosszabb hirdetés 470-480 kr. Hosszabb hirdetés 480-490 kr. Hosszabb hirdetés 490-500 kr. Hosszabb hirdetés 500-510 kr. Hosszabb hirdetés 510-520 kr. Hosszabb hirdetés 520-530 kr. Hosszabb hirdetés 530-540 kr. Hosszabb hirdetés 540-550 kr. Hosszabb hirdetés 550-560 kr. Hosszabb hirdetés 560-570 kr. Hosszabb hirdetés 570-580 kr. Hosszabb hirdetés 580-590 kr. Hosszabb hirdetés 590-600 kr. Hosszabb hirdetés 600-610 kr. Hosszabb hirdetés 610-620 kr. Hosszabb hirdetés 620-630 kr. Hosszabb hirdetés 630-640 kr. Hosszabb hirdetés 640-650 kr. Hosszabb hirdetés 650-660 kr. Hosszabb hirdetés 660-670 kr. Hosszabb hirdetés 670-680 kr. Hosszabb hirdetés 680-690 kr. Hosszabb hirdetés 690-700 kr. Hosszabb hirdetés 700-710 kr. Hosszabb hirdetés 710-720 kr. Hosszabb hirdetés 720-730 kr. Hosszabb hirdetés 730-740 kr. Hosszabb hirdetés 740-750 kr. Hosszabb hirdetés 750-760 kr. Hosszabb hirdetés 760-770 kr. Hosszabb hirdetés 770-780 kr. Hosszabb hirdetés 780-790 kr. Hosszabb hirdetés 790-800 kr. Hosszabb hirdetés 800-810 kr. Hosszabb hirdetés 810-820 kr. Hosszabb hirdetés 820-830 kr. Hosszabb hirdetés 830-840 kr. Hosszabb hirdetés 840-850 kr. Hosszabb hirdetés 850-860 kr. Hosszabb hirdetés 860-870 kr. Hosszabb hirdetés 870-880 kr. Hosszabb hirdetés 880-890 kr. Hosszabb hirdetés 890-900 kr. Hosszabb hirdetés 900-910 kr. Hosszabb hirdetés 910-920 kr. Hosszabb hirdetés 920-930 kr. Hosszabb hirdetés 930-940 kr. Hosszabb hirdetés 940-950 kr. Hosszabb hirdetés 950-960 kr. Hosszabb hirdetés 960-970 kr. Hosszabb hirdetés 970-980 kr. Hosszabb hirdetés 980-990 kr. Hosszabb hirdetés 990-1000 kr.

Thaly Kálmán két beszéde.

Elmondta az ujonczmegajánlási törvényjavaslat tárgyalásakor a képviselőház 1898. január 21-iki ülésén.

I. Az általános vitában.

L a k a t o s Miklós jegyző; Thaly Kálmán!

Thaly Kálmán: T. képviselőház! Minden évben tudvalevőleg a javaslat előke-rül, minthogy a magyar parlamentnek leg-feltettebb joga, a veradó, illetőleg az ujoncz-jutalék megszavazása vagy megtagadása. Az a part, amelyhez tartozni szerencsém van, számos ízben tisztelt meg azzal, hogy én tolmácsoljam a part elhatározását ezen kér-desben a t. ház előtt. (Halljuk! Halljuk!) Én magam sem tudom hányszor — 20-dik esz-tendeje már — szólaltam fel e tárgyban, előadva hol rövidebben, hol hosszabban, sokszor elég kimerítően mindazon körülmé-nyeket, a melyek e kérdéssel összefüggésben vannak. (Folytonos zaj a jobboldalon. Hall-juk! a baloldalon.) Bocsnátot kérek 56.000 magyar ember megszavazásáról van szó. Egy kis figyelmet tehát mégis kérek hosszasan, az előbb jelzett okoknál fogva, hogy t. i. volt idő, midőn hosszabban foglalkoztam e kér-déssel, ez alkalommal szólni nem akarok, hanem fontos lévén a javaslat, az ujoncz-jutalék megszavazása vagy megtagadásának joga, kérném részemre erre a rövid fel-szólásra legalább a t. ház figyelmét. (Hall-juk! Halljuk!)

A mikor a veradó megajánlásáról van szó, ugyszólván lehetetlen, ha a kérdés lé-nyege felett gondolkozunk, hogy egy kissé politikailag, a politikai téren is katonai szempontból végig ne tekintsünk; — hogy eminenter szükség van-e vagy nincs az ujonczjutalék megszavazására. És itt eszembe jut néh. I. Lajos bajor király, ki München városát semmiből a művészetek otthonává emelte.

Tudjuk róla, hogy ő a Bundeskontingen-tet, a bajor hadijutalékot, Poroszország után Bajorország lévén a legkiterjedtebb állam, számtalanszor elmulasztotta kiállítani.

M a d a r a s z J.: Jól tette!

Thaly Kálmán: De éppen ezen a megtakarított pénzen, a melyen az ujoncz-jutalékot kellett volna kiállítani, tette München-t Európa egyik legkulturálisabb központjává. — Ezért korszoruznak meg még ma is az egy darab kőből levő nagy koporsót, a melyben Lajos király nyugszik, a művészek és nem veti senki sem emlékezetébe, nem rója fel neki senki, hogy a katonai ügyeket elha-nyagolta, mindenki, hogy népe, hazája cul-turájának előmozdítására eszelekedte ezt.

Ohajtanám t. ház, vajha mi is oly bol-dog időket élhetnénk, hogy mi is az árva magyar kultúra javára fordíthatnók egynehány éven keresztül azokat a tömérdek összegeket, a melyet a militarizmus istápolására az adók terhei alatt immár görnyedező nép filléreiből vagyunk kénytelenek megszavazni. (Helyeslés a szélsőbalon.)

Én azt gondolom, hogy a hármas szö-vetségnek, a melynek üdvös voltát senki sem tagadja — vagy legalább nagyon kevesen von-jak kétségbe, minthogy a béke áldásait leg-inkább a hármas szövetségnek köszönhetjük, lehet, hogy talán egy kissé vérmes remény-ben vagyok, de ennek a hármas szövetségnek volna a feladata és lenne is rá képessége — hogy a militarizmus tulkapassit lassankint

leszalítsa arra a mivóra, hogy azon költségek, amelyeket a katonai téren kénytelenek a népek viselni, a kultúra, az iskolák és a ma-gasabb műveltség fejlesztésére legyenek tor-díthatók. Andrassy, Bismarck, Crispi, a 19. század e nagyszabásu abc-je volt az, mely a hármas szövetséget létrehozta, az egyiket emlékében, a másik kettőt, a kik még életben vannak, csakugyan elismerés illeti meg a népek részéről, mert legalább békeben fejlőd-hettek az országok. Igaz, hogy ez a béke, fájdalom, fegyveres béke és ez az, amit épen hangsúlyozni kívántam. Bárha elkövetkeznek az az idő, hogy a fegyverkezések óriási terhe ne nyomná már a népeket. A hármas szövetség is akkor tenné meg igazán a maga hatását és akkor válnék igazi áldássá, ha lehetővé tenné a lefegyverzést. Tudom, hogy ami monarchiánk ezt egyedül nem teheti, mert ha egész Európa fegyverkezik, nekünk sem lehet elmaradni, de szükség volna a kez-deményezésre a hármas szövetség hatalmas tagjai részéről és ez talán sikerrel is biz-tathat, mert ha vesszük a népek nyomorát, a melyhez hozzájárulnak más körülmények is, pl. mi nálunk hozzájárul a múlt évi rossz termés és az egész állatfajok veszedelme, a melyek a népek ingó jószágokban való milliókra és milliókra menő veszteségét jelen-tik. — Továbbá hozzájárulnak azok a szo-cializtikus, majdnem anarchikus földosztó irányban elfajult igazságok, amelyek annyira demoralizálták népünket, hogy még az azelőtt legjobb munkásnál és a legszelídebb erkölcsü-nek ismert vidék lakóinál is mutatkozni kez-denek a bajok aggasztó jelei. Ehez járul még annak a tudata is, hogy katonaságra és hadi kiadásokra a költség oly szigorúan megkö-veteltetik, hogy a szegény özvegy asszonyok utolsó tehénkéje is elárvereztetik, hogy csak kiteljék mindaz, a mire a katonai uraknak kiserleltetésre, fegyverek rendszerének vál-toztatására szükség van. Az egyiket még ki sem próbálták, már is eldobják, és az újabb megszerzésére nagy könnyelműen nagy össze-geket költenek el. — Ha hadi budgetünkön végig tekintünk, természetesen a közös vá-mterület bevételeit is beleértve, a melyek ide fordítanak a legnagyobb részben és a külügyi kiadásoktól eltekintve összehasonlítjuk a cul-turális célokra kiadott költségekkel, valójá-ban pirulnunk kell, hogy a közművelődésre olyan keveset fordítanak az óriási katonai terhek miatt, amelyek nem hogy fogynának, hanem hova tovább fokozódnak, sőt azzal ijesztgetnek bennünket, épp a legközelebbi hírlapi cikkek, valószínűleg a hangulat elő-készítése végett, hogy ezek a terhek a közel jövőben még lényegesen fokoztatni fognak. A tiz év a véderő törvény megújítása óta le-járáshoz közeledik és most azok a közlések jutnak nyilvánosságra, hogy az ujoncz létszám egyéb tetemes újítások mellett lényegesen fel fog emelkedni az életbeléptetendő véderő törvény által.

Miután tehát ezek a dolgok felmerültek és azokban nyíltan tárgyaltunk: azt hiszem, hogy az igen t. honvédelmi miniszter ur mind-nyájunkat lekötölné, ha abban a helyzetben volna és ebben a tekintetben is nyilatkozhat-nék, mert most 43.889 főnyi ujoncz megsza-vazása követhet a közös hadsereg részére, 12.500 főnyi a honvédség és kiszámíthatlan mennyiségű a póttartalék részére; összesen tehát 56—57 ezer embernek megszavazásáról van szó. Azon kombinációk és a 30—40

perzentos arány emeles szerint, a mely az imént említett követelésekben foglaltatik, az ujonczjutalék a magyar korona országainak részéről — az osztrákhöz semmi közöm — fel fog emelkedni 80—90 ezer emberre, a mi óriási teherrel sújtana, ha hozzávesszük a tisztikarnak nagymérvű szaporítását is. Ezért kérem az igen t. honvédelmi miniszter urat, hogy nyugtassa meg a közvéleményt, ha azon helyzetben van, mert nagy megdöbbenéssel olvassa a közönség ezeket a közléseket. (Ugy van! a szélsőbaloldalon.) Az évenként meg-szavazott 56—57 ezer ujoncz, a fiatalság ja-va, legerősebbje, legerősebbje lévén, már ez nagy hiányt idéz elő, mert a munkáskezek épen a legnagyobb munka, az aratás stb. ide-jében vonatnak el a munkától, amikor pedig ezek legszükségesebbek. Ez a körülmény is elősegíti azt, hogy egyesek menekülnek a so-rozás alul és hogy a nép oly tömegesen vándorol ki Amerikába, hogy pl. Zemplén megyé-ben egyedül a varannói járásból, a melynek összes lakossága 24.000, több, mint 500 mun-kás van Amerikában.

Polczner Jenő: No hát!

Thaly Kálmán: Odajutunk a militaris-mussal t. ház, hogy lakosságuk legjava, leg-munkabíróbb része kenyérkereset végett kül-földre vándorol, mert hisz Amerikába csak az ep-kézlabu ember megy, oda nem munkaképes vagy koros személy hiába menne és így leg-többször épen a katonai kötelezettség alól iparkodnak az Amerikába menetellel szaba-dulni.

Polczner Jenő: Jó kormányzat! (Ugy van! a szélsőbaloldalon.)

Thaly Kálmán: Mivel itt a parlament-ben régóta kormányon ülő szabadelvű-part olyan előékenységgel viseltetik minden iránt, a mi katonai ügy, hogy úgy szólván bővebb bonczolgatásába sem bocsátkozik e kérdése-nek és a delegációban úgy, mint a törvény-hozásban milliókat meg milliókat egy szuszra, úgy szólván vita nélkül szavaz meg. Ezzel természetesen nagy mértékben elősegíti a ka-tonai nagyzást, a mely mihamarább annyira nőtt, hogy a polgári osztályt úgy szólván már semmibe sem veszi és a maga érdekeit tekinti első sorban, még bizonyos hivatalos fogadta-tások alkalmával is. Hisz a magyar parlament is tapasztalhatta azt, hogy a katonai elemeket még a parlamenti elemeknek is eléje szokták helyezni a rangsorban és csak az elnök ur tapintata mentette meg a magyar parlament méltóságát a lealáztatástól annak idején a ka-tonai elemekkel szemben. Én megadom igenis a katonának a magát. Nehez és szép hiva-tása van; díjaztassék is kellőleg; adassék meg neki a kellő elismerés; hanem annak, hogy még a törvényhozás fölé is emeltesék rangban, mert ez a katonai nagyzást a végte-lenig fokozná, barátja nem lehetek és nagyon meggondolandónak ajánlom e körülményt az alkotmányosság minden barátjának, bármely párthoz tartozzék is. (Ugy van! a szélsőbalol-dalon.)

Utoljára is, a militarizmus miatt hazán-kat koldusbotra nem juttathatjuk és a monar-chia nagy hatalmi állásán nagyon keservesen boszulná meg magát, ha a nemzeti vagyon a militarizmussal tökéletesen elusznek, a mihez bizony-bizony nagyon közel vagyunk.

A mi most már a törvényjavaslatot s a hozzá csatolt jelentéseket illeti: a törvényja-vaslat első részében a közös hadsereg szá-mára, másik részében pedig honvédség szá-

mára kívánja az állami emlekt ujonczokat.

A függetlenségi és 48-as párt program pontjainak legsarkalatosabbja alapján az önálló magyar nemzeti hadsereget követeli. (Ugy van!) Ezt minden alkotmányos eszközzel létrehozni iparkodott mindeddig és e törekvésében nem is fog lankadni. Olyan elv ez nálunk, a mely pártunkban egyáltalában uralkodott, a melynel fogva a közös hadsereg, a melyet eltörölni óhajtottunk, az önálló magyar hadsereget óhajtja állítani s ezért annak valamint eddig soha egyetlen ujonczot és semmiféle kötséget meg nem szavazott (Ugy van!) a szélsőbaloldalon, ugy most is azon helyzetben vagyunk, hogy partunk nevében kijelentem, hogy elveinkhez hívek maradván, a közös hadsereg számára nem szavazza meg az itt kért ujonczokat. (Helyeslés a szélsőbaloldalon.) Különleges okunk is volna meg rá nem egy, a már említett elvi okokon kívül. Az elvi okokat az igen t. honvédelmi miniszter ur is mindenkor respektálni szokta, legalább én ugy tapasztaltam, s ezért teljes elismeréssel adozom neki. A véderő bizottságban is, midőn ezen elvi program pontra hivatkozva volt szerencsem kijelenteni, hogy nem szavazhatom meg ezt a törvényjavaslatot, a miniszter ur — régi tapasztalatból tudván, — hogy hiába próbálna engem kapacizálni ezen kérdésben, mert ebben nem engedhetek, tisztelettel vette tudomásul meggyőződésemet. Én is tisztelem az ő meggyőződését és elismeréssel adozom neki annyiban, hogy bennünket ezen kérdésben ugyan igen nagy távolság választ el egymástól, mindazonáltal meggyőződésünk tisztaságát és ingathatlanságát ő nem ronta kétségbe soha sem. Ez az ő katonai nyíltságára vall, a melynek mint mindenki ugy én is tisztelettel adozom. Azonban ezen elvi alapokon kívül főként meg azért sem szavazhatók meg a közös hadsereg számára az ujonczokat, mert még a magyar ifjúságot, magyarok óhajtuk megtartani, (Ugy van!) a szélsőbaloldalon) s akár miképen beszéljenek és veledjenek is a közös hadsereg tiszti karában, az egységes vezényleti és szolgálati nyelv következtében, ott a germanizáció meg most is ép olyan melegen apóttatik, mint a nevelő intézetekben. Mikor itt a katonai javaslatokat tárgyaltuk a múlt nyáron — gondolom június, július hónapokban — volt szerencsem katonai bíróságokról erről a helyről tüzetesen nyilatkozni. Akkor hangsúlyoztam, mar, hogy mivel ott túl a Lajtán és Morván bomlási jelek mutatkoztak, Prága, Bécs sibi tanui ennek — mindenütt követelik a nemzetiségek a magok jogait, sőt a nyelvrendeletekkel igen sokat értek el pl. a csehek — mondom: mivel ott túlság az öntudatra ébredt nemzetiségek önállóan akarnak fejlődni és széjjel bomlanak és széjjel mennek, akkor e német nyelv, az osztrák tartományokban, fájdalom a magyar birodalomban is, közös levén a hadsereg, ugyszólván egyedül a hadsereg köreire szól és mint utolsó mentősvárhoz a germanizációnak ragaszkodik a legszilárdabban. Akkor kifejtettem ezt és most is utalhatok ezen körülményre. A germanizáció most is híven apóttatik ott és nagy ott a feltékenykedés, kivált a magyarsággal szemben. (Ugy van!) a szélsőbaloldalon.) Itt ezen oldalról különösen Bolgár Ferenc t. barátom és többen akik a 67-iki alapon allanak és megszokták szavazni az ujonczokat, mindig azt állítják, hogy nagyon örvendenek, ha mentől több magyar ifju menne a közös hadseregbe. Én megvallom, ennek nem nagyon örvendenek, mert tíz közül kilencz ott elgermanisálódik és mert akkora helyet az aktív tiszti karban soha nem fognak a magyar elemnek biztosítani, hogy praedomináljon. Tartakos tisztekké lehetnek a magyarok; majd jók lesznek ágyutöltekké annak idején. Az aktív tiszti rangokat azonban bizonyos katonai családok tartják elfoglalva ma is, és egész listát tudnék előszámolni nev szerint és Ausztriában ilyen családokból, a melyeknek minden tagjából generális, vagy oberster, vagy nem tudom mi lesz, mert századokon keresztül mindig ezen katonai családok látják el az osztrák hadsereget főtisztekkel.

Mivel pedig ez kenyérkérdés is: a magyarságot az osztrákok tudvalevőleg minden téren szeretik harmadnapra lenyomni. Ehhez hozzájárul a magyar ifjaknak simulekonysága és az, ha valaki idegen nyelvet tud, azt szereti fitogtatni s így azon szomorú tapasztalataink vannak, hogy a legmagyarabb szülők gyermekei, ha belépnek mint önkéntesek a közös hadseregbe és ott tisztekké lesznek, anyanyelvüket ugyszólván megtagadják. (Ugy van!) a szélsőbaloldalon.) Neveket is szolgálhatok, de nem akarok sok névvel előállni, tessék csak gróf Teleki Gézárt megkérdezni. Neki vannak tapasztalatai. Mondom a germanizáció most is nagyon apóttatik ott és javulás csak abban az egyetlenegy körülményben van, hogy a magyar embert most már csak azért, mert magyar, rebellisnek többé nem tekintik. Enyiből áll a javulás; de ezt is ugyan keservesen hosszú éveken át olyan lojalitással szolgáltuk meg, a mely már csaknem szervilizmussá fajult. Vannak még ily körülmények egyébb tekintetben is és felhívom azokra a miniszter ur figyelmét, mert közvelein forrásból legutóbb érte-ültem rólok. A bécsújhelyi katonai akadémiában, melyre a mi 150 alayítványi helyünk egy része is fordítottik, társalgási nyelvül az armece sprache, a német mellett, melyet természetesen mindenütt terjesztenek, meg van engedve a cseh, meg van engedve a horvát, a magyar azonban ki van tiltva. (Ellenmondás jobbfelől.) A második évfolyambeliekeől legalább így van. Méltóztassék csak utána nézni a bécsújhelyi akadémián. Miért üldözöttebb és miért áll alább a délszláv nyelvnel, meg a cseh nyelvnel a magyar nyelv. Miért nem akarják a magyar nyelvet ott társalgási nyelvül tűrni? Nem mondom, hogy az igazgató teszi azt, de akadhatnak egyes osztályparancsnokok, akik ezt megteszik és itt hivatkozom különösen a második évfolyamra. A közös hadseregnél való germanizáció mellett meg az ujonczokkal, különösen a betanítás ideje alatt való elbánsárol is kell szólnom. A hírlapok tele vannak öngyilkossági esetek vizolásával. Itt van a miniszter ur jelentése is az öngyilkosságok statisztikájáról a közös hadseregben és a honvédségben. Ez bizonyos tekintetben javulást mutat a közös hadseregben, ellenben rosszabbodást a honvédségnél. Bizonyos az, hogy az öngyilkosság a hadseregben is, mint minden egyéb osztályban, fájdalom, szinte maníává lett korunkban. Az is bizonyos, hogy a családi körből, a nyugodt mezői foglalkozású élet köréből egyszerre kivont ifju a katonai szigorú feyelemmel sokszor legalább nagyon nehezen barátkozik meg, elbusulja magát, visszavagyangozik és némelyiknek ez is adja a fegyvert a kezébe. Elfogulatlanul akarok itelni ebben a kérdésben, azért hozom ezeket is elő, hanem viszont az is igaz, hogy altiszti karunkon bánásmód tekintetében nagyon sok javítani és kívánni való volna. Tisztikarunkra nézve ez nem mondható annyira, mert a tisztek általánosan humanusabban bannak a legénységgel, hanem altiszti karunk még mindig nem olyan, mint a poroszoké elannyira, hogy Poroszországban laktanyában tiszti nem lakik, hanem az altisztek tartják fenn a fegyelmet. Nálunk pedig, ahol excessusok történnek a pincze vendéglőkben, bumszti kelésekben, rendszeren a kaplár urak vitézkednek legjobban a civilek és mastelek ellen. Ezek az altisztek azok, kik valószínűleg rosszul levén kiválogatva a legénységgel, kivált az ujonczbeosztás idején nem ugy bannak a mint kell. A mai lapokban is ott egy hivatalos exkuzáció.

Fejérváry Géza b. honvédelmi miniszter: Nem exkuzáció, hanem a tények helyreállítása!

Thaly Kálmán; Valami Polacsek nevű, 32. ezredbeli, magát agyonlőtt önkéntes esetére kihallgatást rendelt el a hadbíró és csak azt találta, hogy ezt a legényt egy tizedes egész könnyedén fülön csipte. Nohát t. ház, nem szeretném én a fülömet annak a kaplár urnak kezébe adni sem egész gyöngéd csipkedésre, sem egyébre. (Zajos derűtség.) A miniszter ur bajuszát nem szeretném a markába adni, mert azt is gyöngéd megcsipkedné (Derűtség.)

Hogy történnék ezek a kihallgatások? A

hadbíró megjelenik, előhívja a századot és megkérdi: »Ki látta ezt legények?« Hat persze nem mer szólni az istenadta, mert tudja, hogy kínzasnak lesz kitéve. az altisztek részéről ha szól. A kihallgatás t. miniszter ur, ha így van: helytelen. Egyenként sellene azokat négy szemközt zárt helyiségben kihallgatni és szép szóval biztatni, hogy vallják be bátran a dolgot, miként volt és akkor azután nem üldözhetné senki, nem tudván melyik ember mit vallott. Csakis így derülhetne ki az igazság. Ott van a huszárok esete Galicziában. Elremitő részleteket közöltek erről a lapok. Nem tudom, mi a való benne, de azt tudom, hogy a huszárok lekasabolták őrmesterüket. Polacsek pedig agyonlőtte magát, mert fülöncsipkedtek. Tehát az altiszti bánásmód a legénység irányában még mindig nem olyan, mint a milyen művelt nemzethez illő és a minő humanitás szempontjából kívánni való volna.

Hízen az altisztek számára csak nemrég szavaztunk meg kedvezményeket, ha újabb szolgálatot vállalnak, tehát kívánatos és megkövetelhető volna, hogy az altiszti kar a legénységgel humanusabban bánjék és különösen a tisztek ügyeljenek fel szigorral az altisztekre, e tekintetben és kérlelhetetlenül büntessék az illetőket és ha nem az altiszteknek, hanem a legénységnek fogják a pártját: akkor javulni fog a helyzet, valamint javulni fog az által is, ha nemcsak azokat válogatják ki altiszteknek, a kik németül tudnak hanem kiválasztják azt a magyar fiút is, a kiből valódi talentum van, akiből talán meg egy Simonyi őbester is válhat. Hanem megvan a germanizáció szelleme a közös hadseregben, hogy csakis a németeket válogatják ki altiszteknek.

Igen jellemző az is, a mi a nyáron a honvédség és közös hadsereg által vegyesen tartott hadgyakorlatok alkalmával történt. A t. miniszter ur persze iparkodik a honvédséget konformissá tenni a közös hadsereggel, a honvédségnél kapitánytól kezdve a törzstiszti vizsgára menni nem lehet azoknak, a kik a német szolgálati nyelvet nem sajátították el. A honvéd tiszteknek a német nyelv tudása balzsamul szolgál külföldben előmenetelük nincsen. És itt hódolok tisztelettel kell szólnom ő felségéről, koronás királyunkról, a ki minthogy megerősítette azt a törvényt, hogy a honvédség szolgálati nyelve a magyar ő maga személyére nézve megtartja.

Fejérváry Géza báró honvédelmi miniszter: Mással pedig megtartja!

Thaly Kálmán: azt a legpontosabban. Nem ismerem oly esetet és ezt halával kell hangsúlyoznom, a mikor ő felsége a honvéd tiszteket hivatalos alkalommal más nyelven, mint magyarul szólította volna meg. De midőn ő felsége ily nemes szép példával jár elől, ugyanakkor a generalisok ellenkezőt cselekednek. Tudom a tati honvédgyakorlatok alkalmával hogy egy magyar nevű taborrak talán születésre nézve is az, de persze el van németesedve, a Frigyes főherceghez tartozó egyik caphoz lovagolva, németül odakiáltott a parancsli tiszthez, hogy »Feuer einstellen! Zurück!« A honvédtiszt tudván kötelességet, hogy a honvédségnek csak magyarul lehet vezényelni, nem vette figyelembe a német katonai parancsot, lövetett tovább, míg magyarul nem vezényelték a tüzelés abbahagyását. Jól cselekedett! Ennek a tábornoknak Freistedler a neve németül, méltóztassék azt visszafordítani magyarra.

Ez a generalis — mondom — magyar származásu letére nem respektálja a honvédség nyelvét ugy, mint respektálja azt a király. A mi nem derogál ő felségének, az, fájdalom igen gyakran derogál a közös hadsereg generalisának.

A honvédségről is kezdtem szólni, a közös hadgyakorlatok szempontjából terve reá. A honvédség kedvező intézménye volt sokáig ennek a pártnak, óhajtottuk annak mentől nagyobb arányu kifejlesztését, nemzeti intézmény az és olyan, mely a magyar alkotmányra, a magyar törvényekre esküt tesz. Tehát ilyen szempontból azt reméltük, hogy kellő vezetés mellett ebből az intézményből

egy önálló magyar hadsereg fog kinőni. Ez magyarázza meg azt, hogy ez a párt évtizedeken át a honvédség részére mindig megszavazta a költségeket, míg a közös hadsereg részére soha sem szavazott meg semmit. Eddig a honvédujenczokat mindig megszavazták: a honvédség fejlesztésére pedig nem tagadtuk meg a kért összegeket, sőt nagyon gyakran követeltük a honvédségnek különösen tüzéséssel való ellátását, kesz levén az arra kivántató összegeket is megszavazni. — Az én biz. tagtársam. Tóth János képviselő ur kit most betegsége akadályoz az itt való megjelenésben, felszólalván a véderő bizottságban s magáévá tevén egy részt azon fejtegetéseket, amelyeket én bocsátottam előre, azt kérdezte a honvédelmi miniszter urtól, hogy miben áll az a hír, amelyet az ősszel a lapok egész pozitív formában hoztak, hogy meglesz a honvédtüzérség, hogy régi óhajta fog teljesülni ezzel a nemzetnek. A miniszter ur az ő katonai nyíltságával, amit én misént az imént is említettem, igen becsülök benne, kijelentette, hogy szó sincs arról, ami a hírlapokban meg van írva, a honvédségnek külön tüzésége nem lesz. Kifejtette azt is, hogy miért. Tudniillik ez a párt követelte mindenek felett az önálló tüzéséget, mert ha nincs a honvédség ellátva tüzés-csapatokkal, zavar keletkezhetnék ebből. A miniszter ur erre azt felelte, hogy immár 3 magyar tüzerezred van s azok az Ordre de bataille szerint a honvédséghez vannak beosztva: a magyar tüzéség tehát megvan es ezzel azok a sokszor emlegetett aggodalmak el vannak hárítva és a honvédség kellőképen el van ily módon magyar tüzéséssel látva. Tehát önálló magyar tüzéség alakítására nincsen szükség. Még felhozta a miniszter ur azon igen sokszor emlegetett nehezséget is, hogy akkor három évre kellene a honvédség akív szolgálati idejét kiterjeszteni, minthogy a tüzéség oly branché, a melynek kiképzése hosszabb időt igényel. Én azonban példákra hivatkozva merném állítani, hogy ha intelligensabb elemeket soroznának a tüzéséghez, minők a mérnökök, a gépezetek, lakatosok s effélék s ezek rövidebb idő alatt is kitűnő tüzerekre válhatnak. Megmutatták ezt a 48—49-iki évek, amikor 15—16 éves deák-gyerekekből igen hamar jó irányító tüzerek váltak. Komáromban pl. egy cigánykóvacs volt a leghíresebb irányzó, aki 24 fontos ágyúval lövöldözött az igmandi sánckokra, ahol igen sok németet segített a mászilagra. (Derülttség a szélsőbaloldalon.) Nem áll tehát az, hogy három év kellene a tüzéség kiképzésére, de ha utoljára még annyit kellene is, előre tudván azon bizonyos, aki odasoroztatik, hogy bizonyos kártalanítást nyer, akkor is kapnának alkalmas elemeket.

Egyébként t. ház minden honvéd 22 hónapig, mondhatjuk kerek számban két évig szolgál aktíve. Ez teljesen elég volna arra is, hogy a honvéd tüzéség kiképeztesse.

A miniszter urnak mentegőzésére akartam válaszolni s felhoztam ezen ügyet a plenumban is, mert egyrészt felhozott a bizottságban, másrészt mert régi óhajta volt a pártnak s minden alkalommal sürgette a honvéd tüzéség és a műszaki csapatok felállítását. Ezen óhajtaunknak soha eleget nem tettek; ellenkezőleg a honvédséget minél jobban beleolvasztották a közös hadseregbe. Beosztása is nem önálló honvéd hadsapatokba történik, hanem beleolvasztják dandárokkba, hadosztályok szerint a császári hadseregbe. A brigádok száma is ezt igazolja, sőt közös az élemezés, közös minden ellátás, közös a garnizon szolgálata is és ott németül kell jelenteni, hogyha a hadtestparanosnok, a garnizon parancsnok német. Szóval a t. miniszter ur odavitte a dolgot, hogy a míg egyrészt el kell ismerni, hogy a legénység iránt való beoktatás körüli buzgalom következtében a harczképessége oly magasra emelkedett, hogy — lehet mondani — egy szívonalon áll a sorhadéval, addig másrészt a honvédséget ép úgy beleolvasztotta sorhadba mint Poroszországban be van olvasztva a Landwehr a hadseregbe. Ott azonban mások

a viszonyok, mert a nemzet is egy, a nyelv is egy, míg nálunk a nyelv is más, a katonai es ü is más. A közös hadsereg vak engedelmességet esküszik, a honvédség ellenben tud valamit az alkotmányról és törvényekről, a mennyiben ez benne van az esküben. Az eskü pedig a katonára nézve moráliter is lényeges körülmény és én nem is óhajtanám, hogy a katonai eskü szentsége valahogy meg-inogjon.

A tisztikarban is leginkább azoké a gyors előléptetés a kik a közös hadseregből jöttek át. Nem mondom, hogy egy-egy kiválóbb tiszt ne léphetne elő, a ki elejétől fogva a honvédségnek szolgált, de mindenesetre előny, ha valaki a hanvedtiszték között huzamosabb időn át szolgált a közös hadseregben. A germanizációról szólván, itt van a miniszter urnak egyik jelentése a Ludovika akadémiáról. Ugy tudom, hogy az is együtt tárgyalták ezen törvényjavaslattal.

F e j é r v á r y Géza honvédelmi miniszter: A költsévetéssel!

T h a l y Kálmán: Akkor ugyan nem szólhatnék itt róla, de ha a miniszter ur megengedi, röviden érintek egy körülményt, nevezetesen azt, hogy a mint a jelentés maga is bevallja, bizonyos csökkenés tapasztalható a folyamodók számában, t. i. 90 helyre összesen 91 folyamodvány érkezett be a múlt évbe. Be is töltettek e helyek, egész fizetésért természetesen aránylag mindig kevesen folyamodnak mert az sokba kerül; a szülők anyagi helyzete pedig kevésbé kedvező, de mindenesetre csökken a folyamodók száma. Azoiban azt hiszem, — ezen a bajon segítve — az az újjannan szervezendő alreáliskolák és hadapród iskolák felállításával.

Mikor a Ludovika akadémia igazi akadémia színvonalra fog emelkedni, mint a hogy most azt a törvény rendel, akkor igen fontosnak tartom azt a kérdést, hogy a törvényhozás, mert joga van hozzá, meggyőződést szerezzen arról, hogy a miniszter ur mennyibe felelt meg a törvénynek a Ludovikaakadémia nyelvviszonyainál és mennyiben nem. Tudjuk hogy a szolgálati és vezénnyelv, az egész belső szolgálati nyelv a honvédségnél a törvény értelmében a magyar. Ludovika-akadémia honvédségi intézmény lévén, természetes, hogy ott is az. Többször kérdezték ez iránt a házban a miniszter urat, mert értesültünk arról, hogy a Ludovika akadémiában egyes tantárgyak németül adának elő. Nem azt kifogásolom én, hogy a német nyelv adassék elő, hisz magam is óhajtom, hogy tanuljanak németül, francziául, angolul, de a német nyelv ne legyen tannyelv mert az egyenesen törvény szegés volna. (Helyeslés a szélsőbaloldalon!) A miniszter ur bevallotta, hogy voltak kísérletek ezen a téren is bevallotta, hogy német nyelvű tankönyvek is használtattak több társznál a Ludovika akadémiában. Ezen jelenlétben a Ludovika akadémia állapota, az egyes tanuló osztályzata is benne van, csak az nincs, benne, a mit szeretnénk tudni, hogy hány tantárgyat tanítanak jelenleg a Ludovika akadémiában németül.

P o l c z n e r Jenő: Nem szabad egyetlen sem!

T h a l y Kálmán: Tudom, de mégis úgy történik és ezt jogunk van megtudni, mert csak úgy mérhetjük meg a törvényességét, melyet a miniszter ur elkövetett. Én azt hallottam, hogy ilyen tantárgy négy van, de mert csak hallottam, nem adok rá semmit, s illetékes helyről szeretnék értesülni. Ezen kérdést, most mikor a Ludovika akadémia magavabb tanintézeté fog emelteni, kiválóan fontosnak tartom.

T. Haz! Miután a honvédséget annyira beleolvasztotta a t. miniszter ur a közös hadseregbe, a közös hadsereg számára pedig ezen párt már beszédem elején hangsúlyozott elveimnél fogva ujonczot meg nem szavazhat, ez a körülmény és az, hogy a miniszter ur a honvédségnek tüzéséggel való ellátását mindig következetesen megtagadta, birta ezt a pártot arra, hogy a múlt évben a honvédség részére is megtagadja az ujonczok megszavazását, minthogy pedig a körülmények e tekintetben semmit sem javultak, sőt rosszabbultak a a

szellem a honvédségnél ma is az, a minőnek azt a miniszter ur óhajta, mi pedig nem óhajtuk t. i. a közös hadseregbe való beolvasztás, amalgamizálás szelleme, tehát nincsen okunk magunk tartásán változtatni, s ehhez képest a párt határozatába, van szerencsém kijelenteni, hogy a honvédség számára sem szavazhatjuk meg a je en körülmények között és annak a kormánynak a mely a nemzet jo-gaival oly könnyelműen bánik el, a kivánt véradót vagyis a 12.500 ujonczot. (Helyeslés a szélsőbaloldalon.)

Ezzel t. ház felszólalásomat be is végzhetném, ha még a honvédmeházról szóló jelentésre nem volna néhány megjegyzésem.

F e j é r v á r y Géza br. honvédelmi miniszter: Az is a költségvetéssel együtt tárgyalandó!

T h a l y Kálmán: Ugy nem szólok most róla, majd annak idején felhozom, hanem röviden bezárom beszédemet azzal, hogy említett párt elveinkhez és a vázolt körülményekhez képest magam es elvtársaim ezt a törvényjavaslatot nem fogadhatjuk el és a kivánt ujonczokat sem a közös hadseregnek sem a honvédségnek meg nem szavazhatjuk. (Élénk helyeslés a szélsőbaloldalon.)

TARKA ÉLET.

Jégről.

Margitfürdő jégpályáján mindennap Szép asszonyok — bájos, lányok futkosnak. Fénylő acél korcsolyájuk — megragyvg S hideg szélből rózsapiros az arcuk.

Összevisza karczolja a nagy jeget Figuranál-figurábat, szebbeket, Nyolczasokat — nagy köröket rajzolnak Boldog vasak könnyű terhet hordoznak

Főispánnak legbájosabb két lánya Felültek a jégkirálynő trónjára Megtanítják korcsolyázni a tengert?? A hajósból csináltak — egy sport embert . .

Aztán meg a Lassgalner nővérek Isten ugyse csupa jégi tündérek . . . Ugy lettenek — vagy elfutnak a jégen !!! Ilyet látni — nem lehet csak meseben.

Az az ügyes kedves Király Ilonka! Mint egy evet a pályát befutkossa Picziny száján — derű mosoly tündöklő A szemével valakit megöldöklő.

Király Irén — ez a bájos kis leány Irigylje tudományát akárhany Nem csak fégen biztos az ő lépése Kouyhában is kitűnő az izlese

Kóbor Czizi — meg az Ericz testvérek Fénye disze — a ragyogó kek jégnek Bőgeneznek jobbra balra kezesen, Méltóságos komolysággal, kedvesen,

Erber Margit — Jablonczay Gizella Ugy repülnek, mint sikón a gyzella Nosszn ivet karczolnak a táblára Arczukon az élvezet szép varázsa

Buzas Ilou meg Bereczely Sarolta Ezymás mellett szorosán a kart fogva . . . Ellejtenek bámuló szemek előtt . . . Tekintetük szórja a sok tűz esőt.

Tábornokunk gyönyörű két virága Ki-ki jönnek nagyritkán a pályára Elfoglalják uralmát a telepnek Tetszésére legelésző szemeknek.

Margit — Böske mindakettő Pünkösthly Ugy ellehet ő bennök gyönyörködni . . . Édes kéjjel elveszik a jégpontot, Ügyességük képezik a fénypontot,

Elek Margit, — Ernts Irma — Ernst Ellával Olyvn szépen bánnak a korcsolyával . . . Mint a léghen uszó égi madarak . . . A uagy pályán uszva áthalaladoak.

Kemény Klára — László Albertné mellett
Olyan könnyen mint a futó lehellett . . .
Berepülök mosolyogva a pályát . . .
A szép asszonyt — a szép leányt bámulják.

Suhajdáné két leánya is ott van
A sóhajtas megy utánok titokban
Nem törődnek a buteljes remekkel . . .
Fényes aczel viszi őket sebessen.

Farkas Erzsé, a — Zivuska leányok
A rossz szemnek is kár nézni reájok
Olyan szépen korecsolyáznak — ha nem is?
Ilyen szepet bámulja az Isten is.

Lammbergerné — és nővére az Anna
Mikor siklik jég is nevet alatta
Olyan bajos a mozgásuk kettesben
Mikor látom irigykedik a lelmem

Böhm Ferenczné, — Mayer Olga ha belép
Irigy moraj száll a légbe szerzetés —
Legboldogabb férj oldalán jégre száll !!
Egyik mennyből másikba megy korecsolyán.

Beke László aranyos felesége,
Minden áldott nap ki jön a siki jégre.
Kiséri őt özvegy György Elekné
Kár hogy özvegy ??? különben is ki hinné !

Fürge alak a kis Gévy Vera
Gyakran hallik édes csengő kacajja
Aczel damasz korecsolyája ha viszi
A látó szem — jég nimphájának hiszi.

A Körjegyző Pallayné az Ilon —
Nagyon szépen repül tova a tavon —
Domokosné Brunner Róza utána,
Mind a kettő a jég sportnak leánya.

A Darvasi lányok legszebb csillaga
A szép Thida is ki jött a napokba,
A peronról nézi — a mint suhannak . . .
Feje fölött az angyalok danolnak.

Ne haragudjanak meg rám hölgyeim!
Hogy ha talán rosszak voltak rimjeim!
Önöknek a szép alakjuk hiába ???
Ezt az erzt a szívembe diktálta.

Tudom, érzem sok ki maradt közzülök,
Pedig hiszem — kíváncsivá lett szívök. —
Legközelebb majd folytatom versemet
Nyugtázásul alá jegyzem neveket.

Aszaló.

A „Mí” bálunk.

— Saját tudósítónktól. —

Debreczen jan. 24.

A debreczeni függetlenségi kör bálja, a „Mí” bálunk szombaton este zajlott le az Arany Bika disztermében.

Jobban sikerült, népesebb, kedélyesebb táncmulatság meg nem volt az idén. A nagyterem teléste nyüzsgő, mosolygó párokkal, a pahlolyokban nagyszama nézőközönség az mellékhelyiségekben jókedvűen borozgató férfiak, a rendezői teremben pedig adomázó bálrendezők: ez volt a bál képe.

Este nyolcz órakor már egymást érték a vendégek a pénztárnál s az előcsarnokban a feketebe öltözött piros jelvényű rendezőgárda alig győzte a hölgyeket bekisérni. Az első négyeshez száz pár állott sorba fényes parketen, s a párok még azonban folyton szaporodtak, úgy hogy a második négyesnél a Bika nagyterme szüknek bizonyult a táncolni akarók befogadására.

A ki fogalmat akar magának szerezni arról, hogy mi az igazi mulatság, mi az igazi bál, annak a mi bálunk mintául szolgálhatott volna.

Az a hideg keresettség, czirkalommal kiszámított mozdulatok, és tekintetek, a melyeket a bálbizottságok nagyrésze elegánsnak gondol, az egészen hiányzott. Igazi magyar jókedv sugárzott mindenünnen itt ott.

Nem is unták meg ám a mulatságot a mi bálunk vendégei éjfel tájban, hgnem kitarított mindenki hajnalig, reggelig. Még hé óra-

kor is húzta a Kiss Béla bandája a talp alá valót, meg a bánatos magyar notákat s annyi korholás nem igen hullott még az öreg Nap fényes fejére, mint vasárnap reggel, hogy mert sietett úgy — a felkeléssel.

A jelenvolt nagyszámu hölgyek közül a következők nevéet sikerült tudósítónknak feljegyeznie:

Asszonyok: Kertész Jmréné, Vittmann Janosné, Varga Ferenczné, Back Józsefné, Csicsó Karolyné, Juhász Mihályné, özv. Kovács Imréné, Simon Ferenczné, Debreczeni Györgyné, Ötvös Györgyné, Varga Györgyné, Szűcs Gáborné, Kozma Ferenczné, Ökrös Istvánné, Polgári Marionné, Gombos Ferenczné, Decsi Janosné, Szűcs Sandorné. Kéki Józsefné, Ökrös Számly Ferenczné, Szathmáry Jozsefné, özv. Egri Mihályné, Tóth Józsefné, Szabó Istvánné, Harmati Pálné, Burai Janosna, Birinyi Imréné, Kovács Imréné, Török Balintné, Kovács Józsefné, Varga Istvánné, Vincze Mihályné, Kovács Mihályné, Terény Gáborné, Dalmi Istvánné, Bucsí Mihályné, Ladányi Mihályné, Csisza Andrasné, Baogh Istvánné, Öri Mihályné, Vértési Lajosné, Nagy Janosné, Banyai Istvánné, Csucsó Karolyné, Szabó Istvánné, ifj. Kertész Janosné, Ormos Istvánné, Soós Istvánné, Salanki Mihályné, Böszörményi Mihályné, Nagy Gáborné, Balla Mihályné, Kovács Mihályné, Tóth Andrasné, Bonyhai Gáborné, Kovács Istvánné, Piros Józsefné, Boroki Mihályné, Nagy Imréné, Beke Imréné, Csorjáni Józsefné, Ripánszky Karolyné, Kós Imréné, özv. Kalmán Józsefné, Szűcs Andrasné, Jobbágy Ferenczné, Kovács Imréné, Pap Mihályné, Vértési Istvánné, özv. özv. Nagy Janosné, özv. Nagy Istvánné, Kiss Jozsefné, Szathmári Imréné, Nagy Janosné, Harsányi Andrasné, Harsányi Sandorné, Bakó Istvánné, Kovács Ferenczné, Tóth Gergelyné, Milecker Lajosné.

Leányok: Piros Erzsike és Juliska, Pósalaki nővérek, Földváry Esztike, Csige Mariska, Bresner Lujzacska, Turó Mariska, Varga Zsuzsika, Kovács Erzsike, Szathmári Juliska, Magy Erzsike, Tóth Mariska, Pap Mariska, Diószegi Mariska, Kec-kés Zsuzsika, Kalmán Juliska, Szolnok Zuzsika, Bozma Zuzsika, Ujvári Juliska, Bak Mariska, Kozma Sárka, Burián Etelka, Kovács Juliska, Kovács Mariska, Kovács Julianna, Csobán Csülike, Pandy Juliska, Öri Zsuzsika, Kery Róza, Ormos Zsuzsika, Tóth Mariska, Faragó Mariska és Juliska, Bakosi Riza, Rácz Zsuzsika, Nagy Erzsike, Buray Erzsike, Harsányi Zsuzsika, Nagy Juliska, Szellő Erzsike, Egri Ilonka, Csicsó Mariska, Debreczeni Juliska és Mariska, Molnár Esztike, Csörey Katicza, Bodai Juliska, Hüse Erzsike, Kovács Zsuzsika, Szathmári Esztike, Juhász Juliska, Molnár Mariska, Varga Mariska, Csiszar Esztike, Ökrös Esztike, Kis Erzsike, Nagy Juliska, Ökrös Erzsike, Dakus Zsuzsika, Szász Juliska, Nagy Juliska, Csombos Esztike, Kovács Zsuzsika, Simon Esztike, Bör Róza, Kis Zuzsika, Egri Ilona, Horovitz Etel, Borsi Lujza.

Presbiteri közgyűlés.

— Saját tudósítónktól. —

Debreczen, jan. 24.

Tegnap d. e. 10 órakor a debreczeni ev. ref. egyház presbiteriumának első közgyűlése a decz. 27-28iki választás után, amelyen igen jó hangulatba hozta a presbitereket az a humoros „felebbezés” melyet Márk Endre „egyházi szavazó” adott be a választás ellen, amelyben a választásnak azt a módját kifogásolja, amelyiknek segítségével három évvel ezelőt is megválasztottak, s az egész nyugodtan letette az esküt s három éve folyton gyakorolja jogait a törvénytelen választás alapján. No meg azután abban sem mindennapi humor lakozik, hogy ő fellebbezett még jan. 5-én, holott a szavazatok egész 10-eig pocsót alatt lezárt ládákban voltak, s az újságok is csak kombinatív jelentéseket hoztak. Bizonyosan Röntgen-sugárral vizsgálta meg a szavazat lapokat! Szólt közbe valaki, meg pedig nem is a Márk Endre politikai ellenfelei közül. . . .

Az ülés lefolyása különben a következő volt:

Kiss Áron püspök és Simonffy Imre kir. tan. főgondnok elfogálva az elnöki székét, Kiss Áron püspök üdvözölte az újévben a presbitereket, szerencset és kitarítást kívánt nekik, Isten áldását kérte működésükre.

A mult ülés jegyzőkönyve hitelesítésének bejelentése után a presbiterválasztás vezetésére kiküldött központi bizottság jegyzőkönyvét olvasta fel a főjegyző, amelynek tartalmát a mult héten közöltük. A felolvasása után Kiss Áron püspök üdvözölte Simonffy Imrét, mint a legnagyobb magyar ev. ref. egyháznak egyhangulag megválasztott főgondnokát, a kinek csak iment elhunyt szerető neje megtart szive helyett a közbizalom ezernyi szive ajánlja fel magát, kerve viszont szeretetet. Isten éltesse sokáig! (Élénk eljenzés.)

Simonffy Imre meghatva mond köszönetet az ovációért s igéri, hogy már három ízben történt megválasztása alkalomával adottprogramjához hű marad s minden erejét az egyház felvirágoztatásának fogja szentelni.

A jelentés alapján továbbá elhatározták, hogy a mar említettük egyházi adóval hatra ékos ügyved helyett póttagnak Kálmán Andráspéterfiak lukost hívják be, ki 76 szavazatot kapott. Egyszersmind kimondták, hogy az új presbitereket a febr. 6-án tartandó alakuló közgyűlésre hívják be, a mikor az esküt le fogják tenni s utána megválasztja a közgyűlés a bizottságokat.

Jelenti a főjegyző, hogy Márk Endre „egyházi szavazó” a decz. 27-28-án tartott presbiter választást megfélebbezte több okból, nevezetesen a tanárok kihagyása miatt, amely határozat ellen felebbezés van beadva, annak eldőlteig tehát nem lett volna szabad a választást megejteni. Kifogásolja továbbá, hogy a szavazók többsége nyomtatott szavazólappal szavazott, ezt pedig a gyakorlat tiltja, de még ha ezt magát nem kifogásolja is, óvást tesz az ellen, hogy ezeket a nyomtatott szavazólappokat az egyháztanács emberei hordták szét s ezzel presszionálta a nyomtatott listát az egyháztanács.

Sziny Gyula kijelenti, hogy semmi szava az ellen, hogy ez a kellő időben beadott felebbezes felterjesztessek, de kívánja, hogy az egyháztanács azt megjegyzésekkel kísérsje, amelyben meg kell említeni, hogy a presbiterium egyármadának maadátuma ez év febr. 1-én lejár, tehát a választással az októberben beadott felebbezes eldőlteig való sem lehetett s az különben is csak birtokon kívüli felebbezes lehetett. Hangsúlyozni kívánja továbbá, hogy a törvény a szavazólapp kiállítása tekintetében, mint ayt Márk Endre is elismeri, nem intézkedik, a gyakorlat azonban épen azt mutatja, hogy ezelőtt 3 évvel magat Mark Endrét is épen olyan nyomtatott listák szavazataival választottak meg, mint amelyek ellen ő most kifogást tesz. Ami a felebbezesnek azt a pontját illeti, hogy a nyomtatott listák széthordatását maga az egyháztanács rendelte el, az ellen tiltakozik mindazok nevében, a kik vele együtt az eredeti szavazólappok széthordásáival meg voltak bízva, de csak egy tekintet a két (rott és nyomtatott) szavazólappra s világos a dolog. Amit az egyháztanács széthordatott, az üres és a városnál nyomták, a nyomtatottak pedig a Hoffmann és Kronovicz nyomdájában. készültek. Mind-ezeket kéri a felterjesztésbe felvételni. (Helyeslés.)

Kiss Albert nem kívánja ennek a beadványuak az utjat megakasztani, de figyelemzeti a felterjesztés készítőjét arra, hogy a törvény világosan rendelt, miszerint a presbiterek választása ellen a közg. bíróságnál p a n a s z t lehet tenni, de az egyházmegyehez felebbezést beadni nem.

A főjegyző általános derűtség közt jegyezte meg a humoros ügy befejezését, hogy a felebbezést aláírja jan. 5-én beadta, pedig akkor a szavazatok még zár alatt voltak.

(Felkiáltások: Szimat! Röntgen-sugár!)

Ezután bejelentették a tanítótestület meg-
bizottait. Tudomásul vettek.

Puky Gyula kir. táblai elnök lemondott a presbiteri tagságról, de Kiss Áron püspök indítványára közgyűlés az elnökséget felkérte, igyekezzenek a kiváló férfit lemondása visszavonására rábírní.

Ezután jelentékeltenebb folyógyék következtek, melyek közül felemeljük a telefont az egyházi hivatalba bevezetését.

Joó István temetése.

— Saját tudósítónktól. —

Debreczen, január 24.

Tegnap kísérték örök nyugalomra Joó Istvánt, a tiszántúli ev. ref. egyházkerület elhunyt középiskolai felügyelőjét. — Igazán elmondható a temetéséről, hogy óriási közönség részvétele mellett folyt le. A péterfiai halottasház tag udvarát és a ház előtti széles utca részt sűrűn leplek el a gyászoló közönség fekete tömegei. A társadalom minden rétegét képviselve látjuk a koporsó körül. Az egyházkerület számos vezető embere, az egész főiskolai tanári kar, a vidéki gimnáziumok kiküldöttei, a szabadelvű párt intéző bizottsága testületileg, a helybeli lelkesítő kar, a városi és a vármegyei tisztikar, a városi törvényhatóság képviselőtestülete, a kollegium egész ifjusága stb. jelentek meg az impozáns temetésen. Joó István végtesztességételen.

A ravatalos szobából mikor a koporsót lehozták az udvarra, a mély gyászba borult özvegyet gróf Dégenfeld József főgondnok és főispán, a korán árvaságra jutott Joó Irma kisasszonyt pedig Kiss Áron püspök vezette karonfogva a koporsóhoz.

A főiskolai kantus és K tanítóképezdes ifjak éneke után K. Tóth Kálmán tartott imát és rövid gyászbeszédet a közélet elhunyt nemes alakja, elköltözött jó barátja körül teteme felett. A költői szépségekben gazdag beszéd mély hatást tett a gyülekezetre s ahogyan maradt szén szarazon a megindulástól a végéig ének hangzott el s azután a fekete érzékporsót a Kegyelet temetkezési intézet szép kocsijára tették s megindult a hatalmas menet a Kossuth utcái temető felé.

Lugossy József, a kollegium 1884-ben elhunyt országos hírnévű tanára mellé, ki a családnak közeli rokona volt, helyezték Joó Istvánt. Mielőtt azonban a sírból ajtaja bezárult volna mögötte, Ferenczy Gyula kollegiumi akadémiai tanár, az anyakönyvtár őre eszmedus tartalmat gyönyörű beszédében bucsuztatta el az elköltözöttet.

A koporsóra tömördek koszorút küldtek. Sikerkelt a következőket foljgyeznünk:

Kedves Pistának, Irma. Felejthetetlen-jő apának — Irma és Pista, Debreczeni ev. ref. Tanítótestület tisztelet és szeretet jeleül. Békessy László és családja. Szeretett titkárnak a Nögyelet, Konecz Akos és neje és igaz embernak. Özv. Domokos Kálmáné, mely részvétel jeleül. A debreczeni ev. ref. főgymnáziumi Tanári kar, Joó István egyházker. gimn. felügyelőjének A kisujzállási főgymnáziumi ifj. tag halála jeleül. A kisujzállási ev. ref. egyház főgymnáziuma felügyelőjének. Az ev. ref. felsőbb leányiskola kegyelelele jeleül egyházkerületi felügyelőjének. A debreczeni szabadelvűpárt szeretett elnökhelyettesének. A kisujzállási főgymnázium tanári kara szeretett felügyelőjének. H. Nánási ev. ref. gimnázium tanári kara szeretett felügyelőjének. Gr. Dégenfeld József és családja a leghibebb barátok. A karczagi ev. ref. gimnázium Joó Istvánnak Kiss Áron és családja, Joó Istvánnak hűroknak. A tiszántúli ev. ref. egyházkerület buzgó és lelkes tisztviselőjének. Mély részvétel szeretett felügyelőjének, Szatmár-némethi ev. ref. felsőbb leányiskola tanárkara. A szatmár-némethi ev. ref. főgymnázium szeretett felügyelőjének. A sz.-némethi ev. ref. főgymnázium tanuló ifjusága szeretett felügyelőjének. H. M. Várhelyi főgymnázium, szeretett felügyelőjének, Bekési gimnázium, nagyérdemű felügyelőjének, A mező-turi gimnázium nagyérdemű felügyelőjének stb.

A gyászoló család a következő gyászjelentést adta ki: Özv. Munkácsi Joó Istvánné Zagoni Széles Irma, a maga valamint gyermekei Irma és István, és az összes rokonság nevében megtört szívvel jelenti a legjobb férjnek, a leggondosabb apának és jó rokonnak Munkácsi Joó István urnak a tiszántúli ev. ref. egyházkerület középiskolai felügyelőjének az egyetemes tanügyi bizottság elnökének, Debreczen sz. kir. város törvh. biz. tagjának folyó 1898 jan. 21-én d. u. fel 1 órakor ölete 62-ik évében hosszas szenvedés utáni olhuaytát. A kedves halottnak földi maradványait f. évi január hó 23-án d. u. 3 órakor fogták a N. Péterfia utcái 1817 b. számú házhoz tartandó iwa után a Kossuth-utcai temetőben levő családi sírboltban örök nyugalomra tétetái. Debreczen 1898 jan. 21. Legyen áldott emlékezte. A temetést Kernaits tem. int. rendezte.

Ujdonságok.

*** A Csokonai kör a Bessenyei körnek.** Nyiregyháza ma délután három órakor tartotta meg alakuló közgyűlését egy új irodalmi társulat, mely a költő és gárdista iránti kegyeletből Bessenyei kör nevet választotta magának. A debreczeni Csokonay kör nevében ez alkalomból Komlóssy Arthur alelnök a következő üdvözlő táviratot intézte a testvéregyesület elnökehez, báró Feilitzsch Berthold főispánhoz:

Méltóságos

Báró Feilitzsch Berthold urnak

Nyiregyháza.

Bessenyei kör alakuló közgyűlésének kegyeskedjék testvéregyleti hazafias üdvözlőlevelét s működéséhez szerencsekívánatunkat bejelenteni.

A debreczeni Csokonai-kör nevében

Komlóssy Arthur,

alelnök.

*** A pontos idő jelzése Debreczenben.**

A debreczeni toronyórák híressé vált m. z. é. inak rövid idő múlva vége lesz, még pedig olyan intézkedés által melynek megvalósulása egy lesz a toronyórák népszerűségének elmulásával. A debr. vasúti üzletvezetőség ugyanis Dobiecki Sándor üzletvezető kezdeményezése folytán jelenlegi hivatalos helyiségének a Tisza palota második emeletének a főtérre néző frontján egy óraművet állíttat föl, mely a pontos vasúti időt fogja mutatni. A városi közönségnek ez az újítás nagy kényelmére lesz, főkeut pedig az üzleti embereknek, kik időhöz kötött foglalatosságaikat ilyen formán pontos időhöz köthetik. — A toronyórák kora ezzel lejár.

*** Csavargó fia.** Nyitraécsky János 9 éves fia sok szomorúságot okozott már atyjának, ki helybeli becsületes szobafestő. A gyerek számtalanszor megszökött hazulról s nem hozná el neki sen a sző. sem a testi fenytés mihielyt alkalom nyílik, kielégíti szokási ösztönét s napokig csavargó szerte a városban. E hó 19-én ismét elhúnt s atyja nem bírta holtját kikutatni, Vegra tegnap esse egy rendőr a nagytemplom előtt elfogta s bekísérte az I. ker. kapitánysághoz, honnan atyjához vittek. Az atya nem akarta fiat befogadni, hogy a börtönben töltse az éjszakát, azt vélve, hátha ez jobb utra téríti. A fia a börtönben maradt ma reggel vette át szegény atyja, ki egy alkalommal felkérte a rendőrkapitányságot, miszerint intézkedjen az iránt, hogy fia a javító intézetbe felvettesse.

*** Az orvos gyógyszerész egyesület közgyűlése.** A debreczeni orvos gyógyszerész egyesület évi rendes közgyűlését tegnap, szombatn este tartotta meg. A közgyűlésen csaknem teljes számmal jelen voltak az egyesület tagjai és figyelemmel hallgattak Dr. Konezy Gyula elnök beszédét. A valóban szép beszéd, amelyeket ritkán hallani közgyűléseken, mély hatással volt a megjelentekre. Szinte a szívekhez szólt szava, mikor visszatért arra a szereletre, kartársi rokonszenvre és ragaszkodásra, amelynek az egyesület tagjai betegsége alkalmából jelét adták, Hosszan foglalkozott az egyesület működése és sike-

reivel, méltatta kifejtett álláspontját, mit az orvoskamarák érdekében elfoglalt, konstátálta tudományos felolvasásának sikereit. A mindvégig emelkedett hangon tartott beszédet a közgyűlés tagjai zúgó öljenzéssel és tapssal jutalmazták. Azután Dr. Szalay Béla, az egyesület érdemes titkára olvasta fel ritka gondli összeállított s felette érdekes jelentését. Majd az elnök a tisztikar nevében is eköszönt s a tisztujtást megejtették. Közfelkiáltással válaszolták meg a tisztikart, amelynek eredménye a következő: Elnök: Dr. Kenezy Gyula, alelnök: Dr. Balkanyi Ede, első titkár: Dr. Szalay Béla, második titkár: Dr. Altmann Béla, pénztárnok: Mihálovits István, gazda és könyvtárnok dr. Sichermaan A. Választmány tagok: Dr. Csikos Sándor, Füleky Pál, Dr. Csikos Sándor, Füleky Pál, Dr. Kellner Elek, Dr. Losonczy Almos, Dr. Popper Alajos, Dr. Somogyi Zoltán, Dr. Sárvary Gyula, Dr. Szentpály Béni, Dr. Tüdös Kálmán, Dr. Ujfaluzy, József, Pótagok: Dr. Burger Péter, Dr. Horváth Károly.

*** Reményteljes csemete.** Varga Karoly Széchenyi utcái butor kereskedőnek volt egy Gál Bertalan nevű tanoncza, a ki a mult pénteken az iróasztal fiókból elemelt egy ezüst zsebórárt és azzal megszökött. Tegnap aztán megint visszakerült gazdájához, de úgy, hogy senki se vette észre, csak akkor sejtették, hogy ott járt, mikor rajjöttek, hogy a raktárak 4 kulcsa kinyílik. A rendőrség erőlyesen nyomozott és eredménylyel is, mert az órát megtalálták Veres József Kismester-utca 1146 sz. a. lakó lakatos inas pajtásánál, a kinek azt eladta. Ennek a fiúnak a segítségével a reményteljes csemetet is elcsiptek tegnap dében a kollegium udvarán. Nála találtak a butorraktár kulcsait is, amelyeket bizonyára nagyobb lopás elkövetésére akart felhasználni. A rossz utra tévedt fiut átadják a kir. ügyészségnek.

*** Női Harpagon.** A napokban egy öreg gyermektelen özvegyas-zony halt el. És dacára annak, hogy viszonyaihoz mártan a kellő anyagi eszközökkel rendelkezett, a legnyomortabbul tengette életét. Végrendelet nélkül halt meg és 1600 frtot találtak nála. Eleteben az volt a rögeszméje, hogy tulipán lesz belőle. Tovább szegény rokonai örülnek az általa összekuporgatott vagyonnak. Pénzen kívül egész vég vásznakat és pompás agy neműt hagyott hátra, maga azonban mindig rossz szalmazsákon hentergett. Konyhaszékénye mögött 3 fazék ezüstpenzt találtak.

*** Hölgyeknek csinos és elegáns utcai,** báli és mennyasszonyi ruhákat, belépköket készit — jutányos áron — a legújabb divat szerint felölösség mellett Kronovitz Matild Budapestről Nagy-uj-utca 1707. szám, (Weinberger Lajos ház.) — Angolruhákat különös figyelembe ajánl.

*** Meghívó** 1898. január 30-án, azaz vasárnap, a »Magyar királyhoz« czimzett vendéglő termében Szechenyi-utca végén »Farsangi báli« rendeztetik, melyre tisztelettel meghívja a rendezőség. Belepti-dij 50 kr. Kezdet este 7. vége reggel 4 órakor. 24 tánc rendező fogja a n. é. közönséget mulatolni. Etelek és italokról a vendéglős legjobban gondoskodik.

Színház.

Müsvorváltozás. Szathmáry Árpád betegsége miatt a keddre hirdetett »Hivatalos feleség« elmarad s helyette a »Pry Pál« angol boházat kerül színre. 27-én csütörtökön páros berletben a keddre kitűzött »Hivatalos feleség« másodsor. L. Komáromy Mariska Abbazia-ból visszatért s 28-án a »Libapasztor« című operettben lép fel először.

Hivatalos feleség.

Színház 5 felvonásban. H. R. Savage regénye után írta Olden Hans, ford. Komor Gyula. Először adták a debr. városi színházban 1898 jan. 21-én.

Ezelőtt 4—5 esztendővel volt ez a darab divatban tulajdonképen, mindjárt azután, hogy az érdekes nihilista regény megjelent

Rögtön akadt reá vállalkozó, aki a színpadra vitte s Krencsanyi Budán — ha jól emlékezünk — a mi mostani főszereplőinkkel (Szathmáry és a Komjáthy pár) fel is adta. Azután pihent a nihilista szétzáczió is pár esztendeig, míg végre budapesti vigszínház felfedezett valahol egy vigjátéki dramatizációt, amely azonban — természetesen — nem sikerült, s amely tüneményesen vonult be, ép oly tüneményesen vonult ki is a Lipótkörutól. Hanem a név az újra forgalomba jött sőt voltak egyes fehérbolló kritikusok, akik emlékeztek a régi átdolgozásra is, s így annak is felkelt újra leg alább az emléke.

Érthető tehát, hogy Komjáthy felbuzdult és színe hozta azt az öt esztendő óta eldugott s mint már igen sokszor, úgy most is szerencsével járt a buzgalma. Olyan előadást, mint a szombat esti volt, még rosszabb darab keretében is megnéz minden bérlo kétszer, pedig a darab is leköti mindvégig a figyelmet, érdekes meseszövevével, hősnőjének titokzatos egyéniségével.

A tartalma közismert, csak néhány vonással jelöljük tehát Helén (Komjáthyé) egy nihilista nő minden aron be akar férközni Oroszországba, hogy az uralkodó család egy tagján anyjaért bosszút aljon azért Lenox Artur amerikai ny. ezredes (Szathmáry) utlevélét Parisban befolyása révén annak neje számára is kiállíttatja s az orosz határon felkéri, hogy fogadja el utazása idejére feleségének. — Amint azonban a határon át lépnek, az orosz császári rezdőrőnök, Friedrich bár (Fenyéri) ugyan-nak találja a menyecskét s folyton szemmel kíséri azontul. Az ezredes orosz rokonai a festvérenek Veleczky tatanak (Komjáthy) révén még Ignatyev grófné (Cserényi M.) estélyére is kapnak meghívót, ahol Gragorovics György nagyherceg (Szentes) is megjelenik. Helén azonban ekkorra elarolja cseljait hivatalos férjének s ez elkabítja morium cseppekkel épen a négyes előtt a melynek folyama alatt agyon akarta löni a nagyherceget. A dolog ekkent veszélyesre fordul, Helén tehát kerekét old, — de nem egyedül, hanem Sasaval együtt, a ki érti menyaasszonyát Palicsin hercegnő (F. Csizahazy E.) leányát (Halmi M.) hazája a fakednél. Ez alatt megérkezik az ezredesnek az igazi felesége s mindeu rendbe jön, csak a Friedrich báró terve dől dugaiék a Helén elfogása tekintetében.

Az előadás kitünő volt, csak a felvonások közt voltak nagyon hosszú szünetek, a melyek a darabot rendkívül elnyújtották. — Komjáthy és Szathmáry, a kik majdnem az egész darabon kevesztül a színpadon vannak, alakításaikkal frenetikus hatást értek el, remek volt mindakettő. De tarsaik is egytől-egyig megállták helyüket. A legnagyobb dicséret Fenyérit és Komjáthyt, a kisebb szerepek betöltői közül pedig Halmi y t (Veleczky Konstantin) és Szabó Imrát (az előbbi leány) illeti.

A darabot csütörtökön ismétlik.

Fejő.

KÜLFÖLD.

Verekedés a francia Kamarában. A francia képviselőházban szombaton verekedtek. Az a rettenő izgatottság, amelybe a Dreyfus-ügy egész Franciaországot sodorta, explozt a kamara ülésén, ahol a Méline miniszterelnök az eddigi csürest-esavarást próbálta folytatni. Ez a rendszer ma már lehetetlenné vált. Parisban is tudja már minden józan ember, hogy a Dreyfus ügy nem felekezeti, hanem ijesztően jelentőségteljes affér, amelynek során nem egyének sorsa, hanem a köztársaságé dőlhet el. Hiába óvta Brisson elnök a kamarát: az utca hangulata bevoauk oda is, megértetve talán a francia kormányt, hogy a legfőbb állami érdek az igazság érvényesülése. A titkolódzás politikája vezetes helyzetbe sodorta Franciaországot. Ha szakítanak vele, talán elkerülhetik a katasztrófát.

Oroszország mozgósít.

Néhány szükséges tavrát jelentette a minap, hogy Oroszország növeli a hadseregét két hadtesttel a német és osztrák-magyar határon.

A ma érkezett tavratok immár kétségtelessé teszi, hogy az orosz haderő nagymérvű és szokatlan szaporításáról van szó és hogy ez éppen az osztrák-magyar határon történik, az nem sok kétséget hagy maga után a szaporítás czéljáról.

Mai értesüléseink a következők, Az a hír, hogy a határon két lovassági hadtestet állítottak fel. véves, mert ez már régebben megtörtént. Most két tartalék-hadtest felállításáról van szó, melyeket azonban egyelőre nem lehet teljes hadtesteknek tartani, mert ezideig csak két gyalogsági hadosztályból állanak.

Mind a két gyalogsági hadtest tehát tulajdonképpen két gyalogsági hadosztály. — a mi tehát éppen a fele a teljes hadtesteknek.

Az orosz hadseregnek egyebeként már régebbi idő óta van Európában nyolczvanegy elsőrangú és ötvenkét másodrangú tartalékezerede. Most tehát az történt, hogy harminczkét tartalék zászlóalj két hadosztályba állítottak össze, ami arra mutat, hogy a hadtestek továbbfejlesztését tervezik.

Egyebeként ennek a két hadtestnek a felállításához harminczkét zászlóaljjal, hat tüzérezreddel, kétszáztizzenhat ágyúval és harmincz ötezer emberrel, még nem volna olyan tulságos jelentőségű. De a lovasságban és egyéb fgyvernemekben az év folyamán egész csöndesen történt változások meghaladják mindazokat a változásokat, melyek III Sándor császár óta történtek.

A január elsején megjelent utaz s zerint mind a két hadtest harcra készen áll. Négy gyalogsági tartalék dandárt átalakították hadosztályokká, de mert mindenki, aki az orosz haderőt ismeri, jól tudja, hogy az ilyen elkezdett újításokat nem szokták abbahagyni, azért most is lehet rá számítani, — hogy a legközelebbi két esztendőben a még hátralevő husz tartalék-dandárt szintén átalakítják ugyanannyi hadosztályllyá. — És ennek megfelelően alakítják majd az orosz tüzérséget is.

IRODALOM.

Gyakorlati utmutató párbajügyekben.

En G a r d e. Ez a czime annak a kötetemnek, a mely kimerítő gyakorlati utmutatást tartalmaz minden párbajügyet illetőleg s már legközelebb belhagyja a sja j t ó t. E mű az ismert párbaj-kodexektől annyiban is különbözik, hogy noha magában foglalja a kodexek intézkedéseit s egyenesen ezeken alapul es ezekből indul ki, számos oly hasznos tudnivalót es tapasztalatokon szerzett utasítást is közöl mindennemű lovagias ügyet illetőleg, a melyek eddig rendszeresen összegyűjtve nem kerültek a nagy közönség kezébe. A legtöbb férfi, uri ember, tudja s ismeri a becsületügyekben általában elfogadott szabályokat, ismeri a párbaj kodexek paragrafusait, de nem mindenki tudja azokat végre is hajtani. A kik tudják is, hogy mit kell tenniük, nem mindig tudják hogyan a n kell cselekedniük. Erre ad hasznos gyakorlati tanácsokat e mű, a melyvel még akkor is eligazodunk s helyesen járunk el minden lovagias ügyben, ha ilyen esetekkel külföldben s o h a s e m i s f o g l a l k o z t u n k. A mű 6-7 ivre terjed s a kötet ára 1 frt, mely összeget kérem számomra vagy lakásomra (Budapest, Erzsébet-körut 6. III. em.) vagy az »E g y e t é r t é s« szerkesztőségébe (IV., Papnövelde utca 8) mielőbb beküldeni. — Gyűjtőknek 10 előfizető után egy tiszteletpéldánnyal szolgálók. Tisztelettel D i e n e s Marton.

Uj élelzap. A napokban uj élelzapal szaporodott meg a magyar hírlapirodalom. »Pillangó« czimvel ugyanis új társadalmi élelzap került ki a L e g r á d y Testvérek budapesti nyomdájából, mely hézagot

pótolni van hivatva az élelzapirodalomban. A »Pillangó« társadalmi es mű észeti élelzap pompás rajzokkal es válogatott, jóízű, de minden pikantér atól ment tartalommal. Van néhány igen kedves es állandó szatirikus es humoros alakja, mint a milyennek »L i c i«, a politizáló bawf. — »Tiket Lajos«, a »porvigécz«, — »Moskovics Abris«, az adomázó szomatori zsidóbiró« stb. stb. a melyek egytől egyig a való életből vannak eliesve es ezek mellett — szebbnél-szebb, valóban művészi rajzok es képek kíséretében — csaknem tizenket oldalt megtöltő adoma, bon-mot, szójáték es vers teszi változatosá az első számot. A »Pillangó« szerkesztősége es kiadóhivatala Budapestben, Teréz-körut 35. sz. a. van. Előfizetési ára negyedévre egy forint. Mutatványszamot ingyen es bérmentve bárkinek szivesen küld a kiadóhivatal.

A Vasárnapi Ujság január 23-iki száma 21 képpel s a következő tartalommal jelent meg: »Fiume es kormányzója« (gróf Szapáry László fumei kormányzó arczképevel es képekkel Fiuméből: Az uj kormányzó palota; A tengerészeti hatóság épülete; A Szapáry-riva. A Baross-kikötő, stb. Hary Gyula rajzai es Paur Géza fényképei után.) Dr. Kenedi Géza-tól. »A század vége.« Költemény Bartók Lajostól. Féljegyzések az 1848/49-iki magyar szabadságharczról. Egy taborkari honvédtiszt-től. Regénytár: »Hányan vagyunk még?« Elbeszélés. Irta Jókai Mór (Goró Lajos rajzival.) »A francia zászló.« Regény. Irta Verne Gyula, francziából fordította Gaál Mózes a francia kiadás eredeti illusztrációival.) »Báró Vay Miklós emlékirataiból: Ot hét az Uj-épületben.« »Régi balok történetéből.« »Hongkong mulatságok.« Reményi Ferencztől. »A bóra a magyar tengerparton« (képekkel) Paur Géza-tól. »Vilmos zivatar.« »A nemzeti színház es Márkus Emilia« (arczképpel.) Szűry Dénesztől. »Farsang« (képekkel.) »Szathmáry György (arczképpel.) Parisi divatlevél (divatképekkel.) Irodalom es művészet. Közintézetek, egyletek, Sakkjáték es Képtalány, Egyveleg. stb. rendszertel rovatok. A »Vasárnapi Ujság« előzetes ára negyedévre 2 frt, a »Pillangó« Ujdonságokkal együtt 3 frt. Megrendelhető a Franklin-Társulat kiadóhivatalában, (Budapest IV. egyetem-utca 4. szám.) Ugyanitt megrendelhető a »Képes Néplap«, a legolcsóbb ujság a magyar nép számára félre csak 1 frt 20 kr.

A magyar nemzet története. Az országszerzte kedvelt s nagy elterjedtségnek örvendő Szalai-Bartók irta »Magyar Nemzet Története (kiadják Wodianer F. es fia Budapestben) gyorsan halad előre. Alig hogy annak hetvenháodik füzetéről emlékeztünk meg, már ismét új füzet, a hetvenhetedik érkezett hozzánk. Ebben az I. Ferencz uralkodása alatti események folytatódásgosan adatkant elő. Különös érdekességet kölcsönöz e füzetnek az abban leirt Martinovics féle összeesküvés, a mely a budai vermezón talála szomorú bevégezését. A nagy francia forradalom I. Napoleon világot megrázó föllépése s első hadjárata képezik mindannyi érdekesnél-érdekesebb események, mikert történetünk szokott eleven s könnyen érthető módorában, de legnagyobb tárgyilagossággal leír. — A jelen füzetet egy kettős nagyságu külön melleklet diszi, mely a magyar szent koronának 1790-ben nagy ünnepegyességgel történt Bécsből Budára való lehozatalának a diszbevonulását ábrázolja. A szép számmal alkalmazott szövegillusztrációk a következők: Martinovics Ignác állítólagos arczképe. Martinovics es társainak titkos jeleik. A budai francziskánus kolostor földszintje; A budai francziskánus kolostor emelete, Martinovics családja, A pallas, melylyel Martinovicsot es társait ki végezték, Martinovics feje, A vérhely Budán a hol Martinovicsot es társait lefejezték, Bonaparte Napoleon, Alvinczy báró tabornok, József főherceg-nádor ifjúkori arczképe, Károly főherceg. Magyar insurgens-k a francia haboruk idejéből, I. Napoleon császár. A pozsonyi béke emlékére vert érem.

Posta es távirda kézi tarifa jelent meg Havlin Vilmos (Budapest posta- es távirda igazgatóságnál) kiadásában, mely jól kezelhető kemény papírra nyomtatva tartalmazza az

összes európai díjszabásokat oly módon csoportosítva, hogy a nagyközönség mindennemű postaküldeményét maga megdíjazhatja s így előre már tájékozva van mennyibe kerül a küldemény továbbítási díja. Megrendelhető bármely posta és távirahivatalnál, vagy a kiadónál. Ára 25 kr., mely összeg beküldése után bérmentve küldetik meg.

A Debreczeni Protestáns Lap 4. jan. 24-iki száma a következő tartalommal jelent meg: Államsegély és ref. főgymnáziumaink II. Dóczy Imre. — Tánügy: Jegyzői jelentés, Elek Lajos. — Tárca: A pszichologia legközelebbi feladatai a pedagógiában. dr. Pallag Gyula. Közéletünk Nyílt levél: Andrásy Kálmán. — Adatok a tiszántúli ev. ref. egyházkerület kebelében levő egyházak történetéhez. (59. Nagy-kunTurkeve) id. Harsányi Sándor. — Különfelék.

CSARNOK.

Atyafilátogatás.

— A magyar társadalmi életből. —

A Szabad Lyceum estélyén 1792 jan 22-én

Elmondta: **Eötvös Károly**

Előadásom czime, mint a sajtó elhíresztelte: Atyafilátogatás. E cím azt a várokozást keltheti, mintha én e cím alatt valami szépirodalmi művet, valami novellát, valami beszélt akarnék előadni. Ily merénylet nincs szándékomban. Előadásom tartalma a magyar társadalom történetének köréből egy jogi és egy társadalmi szokásra irányul, azt akarja felvilágosítani.

Atyafilátogatás alatt ma mindenki meg tudja, mit értünk. Hajdanában, 50—60 évvel ezelőtt, szintén tudták, hogy mit értecek alatta. De az atyafilátogatás akkor más volt, mint ami ma. Atyafilátogatás alatt ma azt értjük, hogy a közeli rokonok, akik nem egy községben vagy városban, vagy nem egy vármegyében laknak, bizonyos időszakban egymást felkeresik, egymással szívesen találkoznak, kedves rokonai érzettel társalognak és megvárják, hogy a rokon visszaadja a látogatást.

Midőn a fiuk maguk szárnyára keltek és máshol laknak, mint a szülők, a fiuk a szülőket, a szülők a fiukat, a testvér a testvéreket, a sógorok egymást, unokatestvérek az unokatestvéreket, vagy unokaöcsök és unokahugok a nagybátyjukat és nagynéneiket keresik föl. A mai társadalom körülbelül ezt tartja atyafilátogatásnak. Tovább ennél nem megy. Már a harmadizigleni, vagy pláne, az ötöd hatodizigleni rokonok, kivált ha szegények kivált ha igen messze laknak egymástól, nem tesznek látogatásokat.

Ez hajdan nem így volt. Az én családomban például kisbirtokú nemesi család volt. Közeli rokonsága kiterjedt Veszprém, Tolna, Somogy, Komárom, Fehér és Pest-Pilis-Solt vármegyékre, de kiterjedt a Kiskunságra is. És az én boldogult apám az összes nagy sátoros ünnepeket: a karácsonyt a husvétet, a pünkösödöt rendszerint arra használta föl, hogy fölkereskedett, családjának egy részét kocsióra rakta, vele rokonit látogatott, vagy viszont ez ünnepeken valamely távoli rokonsalád jött apám házához.

Példabeszéd volt a régi nemeseknél, hogy a beteget és a rokont látogatni kell. Mint gyermek sohase tudtam igazi értelmét annak,

hogy a beteget miért kell meglátogatni. Mikor egy országos nevű öreg barátom, Paczolay János súlyos betegségbe esett, éveken keresztül nem hagyhatta el lakását, egyebek között magam is meglátogattam. Örvendezve, könnyezve fogadott. Mikor elváltam tőle így szólt:

— Jól cselekedtél, édes barátom, hogy engem meglátogattál. Még ilyen nagybeteg nem voltam, Mig a világban járhattam, sohse hallottam, hogy a kátéban miért tanítják, hogy a beteget látogassuk. Most tudom, hogy a ki a napvilágot nem lathatja mily jól esik annak, ha jó emberei meglátogatják.

Hogy az atyafilátogatás mit jelentett a múltban, ismétlem. gyermekkoromban nem tudtam. De megtudtam később. Hogy a családok, a régi nemesi családok mikor, miként látogassák meg egymást, mely ünnepeken: melyik vármegyében kit keressenek föl, azt sem ujságban nem hirdették, sem levelekben meg nem írták, mert a régi nagy világban a levelezés nem volt oly nagy divatban; mert akkor még a posta sem volt divatban.

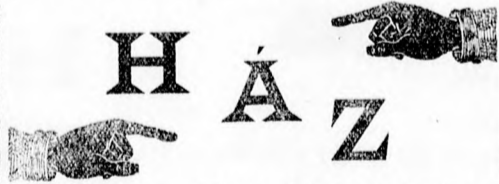
A nagy katonai utak voltak postáink a múlt században, de azonkívül a vidéken nem volt állami posta, nem a tatár hordta a leveleket, hanem a szegény vályogvető cigány. Az pedig ingyen nem hordta. Egy levél vitele nem két vagy öt krajczárba került, hanem egy sonkába, egy kenyérbe, egy huszasba, azonkívül egy pár rossz papucsba.

A levélírás nem volt nagy divat, de azért a rokonsaládok mindig értesülve voltak, hogy melyik nagy ünnepen, melyek vármegyéből melyik rokonsalád jön látogatóba. Értesítették egymást utazók által, értesítették egymást a vásárokon, értesítették egymást a megyegyűléseken, mert a nemes embernek szokása volt, de joga és kötelessége volt, meg a mellett élvezete volt, hogy a vármegyék közgyűléseire eljárjon és peog annyi vármegyében, amennyiben éppen birtoka volt. Ott találkoztak az ismerősök. Ott megállapították, hogy a következő nagy ünnepen ki hova megy látogatóba, amit meg is költött állapítani, nehogy a messze vidéken lakó rokon odamenjen és akkor értesüljön csak, hogy atyjafia elment masbova látogatóba.

Folyt köv.

Budapesten

uj, 15 évig adómentes három emeletes sarok-

a Lipótvárosban, kitűnő fekvéssel, élénk üzleti vidék, a lakások parquettákkal, kárpitozott falakkal, fürdőszobával stb. kiállítva 280 □-ól 9%-nyi tiszta jövedelemre 200 000 frtért, rajta levő bankteher 85,000 frt, továbbá új 3 emeletes bérház VII. kerületben 280 □-ól 10%-nyi tiszta jövedelem 130,000 frtért eladó, esetleg föld birtokra vagy környékbeli házra eleserélendő. Bővebbet Löwy Emil-nél, Budapest, VI., Teréz-körut 28. I. emelet 14. (Levelekre rögtön válaszolók.)

Hajdúvármegye és Debreczen sz. kir. város Főispánjától.

806.

1897.

Pályázati hirdetmény.

Debreczen sz. kir. város márczius havi rendes közgyűlésén választás útján betöltendő rendőrfogalmazói állásra a katonai ügyosztályba való beosztás mellett, mely állás évi 900 frt fizetés, 200 frt lakbérből álló javadalmazással van összekötve, továbbá egy irnoki állás, mely állás évi 650 frt fizetés és 100 frt lakbérből álló javadalmazással van összekötve ezennel pályázat hirdettetik.

Felhívtnak az ezen állásra pályázni kívánók, miszerint kellőleg felszerelt pályázati kérvényeiket hozzám, mint a kijelölt választmány elnökéhez folyó évi márczius hó 15-ének d. u. 5 órájáig annyival inkább benyújtás, mert a később érkező pályázati kérvények tekintetbe vételni nem fognak.

Debreczen, 1898. január 8.

Gróf Dégenfeld József
főispán.

A bélyegtvörvény 209. §. 2. p. al. bélyegmentes.

A legjobb és legolcsóbb sorsjegy

A Tisza Kálmán, br. Báuffy Dezső, gr. Tirza Lajos, br. Vay Béla, és gr. Dégenfeld József urak

védnöksége alatt kibocsátott Kolozsvári

szeretetház

sorsjegye,

mely áll 4 főnyereményből 57.000 korona értékben, továbbá

3996 nyereményből 103.000 korona értékben, összesen

4000 nyereményből 160.000 korona értékben.

A legkisebb nyeremény mind a két húzásnál 10 korona.

I. húzás 1898. február hó 10-én.

II. húzás 1898. április hó 10-én.

Mind a két húzásra érvényes sorsjegy ára

csak 2 korona.

Kaphatók:

a rendező bizottságnál Kolozsvárt,

továbbá minden sorsjegyelárusító helyen.

valamint fekete, fehér és színes Honneberg-selyem 45 krtól 14 frt 65 krig méterenként — sima, csikos, kockázott, mintázott és damaszt stb. (mintegy 240 különböző fajta és 2000 különböző szín s árnyalatban stb.)

Ruhák s blousokra a gyárból! Privát fogyasztóknak póstabér-, vámmentesen a hához szállítva.

Minták póstafordultával.

Svájcba kétszeres levélbélyeg ragasztandó.

Magyar levelezés.

Henneberg G. selyemgyárai, Zürichben.

(cs. és kir. udvari szállító)

Selyem báliszövetek 45 krtól

14 frt 65 krig méterenként — saját gyáraimból —

Üzleti könyvek nagy raktára.

HOFFMANN és KRONOVITZ

KÖNYVNYOMDÁJA

DEBRECZEN, a főpostával szemben.

Ajánlkozik:

nyomtatványok elkészítésére

kereskedők, gyárosok és iparosok részére.

Levélpapír czégnomással

1000 drb. 3 frt 50 krtól feljebb.

Levélborték czégnomással

1000 drb. 2 frttól feljebb.

Monogrammal ellátott

Lakadalmi és báli meghívók.

Eljegyzési kártyák

nagyon olcsón.

Részvények, szelvények, elsőbbségi kötvények, értékpapírok, évi jelentések, zárszámadások, rovatos ivenk, tabellák.

Gyászjelentések.

Hangverseny műsorok. Menu kártyák a legdiszesebb kivitelben.

Különlegességek kitünő magyarsággal helyesen kiállított **ÉTLAPOKBAN.**

Pinczérszámlák bor és sör czimkéik.

Napilapok, hetilapok, szaklapok, képes folyóiratok előállítása

diszes, pontos és jutányos kivitelben. Ezek szétküldése (expediálva.)

Bármily terjedelmű regények, elbeszélések, költemények, tudományos és szakmunkák előállítása.

Névjegyek 50 krtól kezdve.

A „Debreczen” kiadóhivatala.